

บรรณานุกรม

- กรแก้ว กำพลศิริ. (2542). *การตัดสินใจใช้สิทธิที่จะตายของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร*.
 วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข
 มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- กฤษณา เฉลียวศักดิ์. (2545). *ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมจากประสบการณ์ของพยาบาลในการ
 ให้การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
 พยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- กาญจนา รักษาติ. (2543). *ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมจากประสบการณ์ของพยาบาลที่ปฏิบัติงาน
 หอผู้ป่วยหนัก*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- กীরติ บุญเจือ. (2541). *ศาสนศาสตร์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทย
 วัฒนาพานิช.
- เกสรดา ศรีพิชญาการ. (2540). *เมตตามรณะกับบทบาทพยาบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. เชียงใหม่:
 โครงการตำรา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ขวัญตา บาลทิพย์, พัชรียา ไชยลังกา และอาภรณ์ เชื้อประไพศิลป์. (2543). ความต้องการของ
 ผู้ป่วยเอดส์ขณะเผชิญกับภาวะใกล้ตาย. *วารสารพยาบาลศาสตร์สงขลานครินทร์*, 20(1),
 33-44.
- ขวัญตา บาลทิพย์. (2542). *ประสบการณ์การรับรู้เกี่ยวกับความตายของผู้ป่วยเอดส์ ณ วัดแห่ง
 หนึ่งในภาคใต้*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- คุรชิต อะห์มัด. (2541). *อิสลามความหมายและคำสอน (จรัญ มะลูลีม, ผู้แปล)*.
 กรุงเทพมหานคร: นิตชาพับลิชชิ่ง.
- จารุวรรณ ปราชญากุล. (2543). *ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับความตายของ
 ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขา
 การศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 กรุงเทพมหานคร.
- จิตรา จันชนะกิจ. (2541). การดูแลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ. *วารสารพยาบาล*, 47(1), 16-24.

- จิรายุ เนื่อน้อย. (ม.ป.ป.). *การตัดสินใจของผู้ป่วยและผู้ตัดสินใจแทนในการรักษาพยาบาลระยะสุดท้ายของชีวิต*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- จุฬารวรรณ สุระกุล. (2544). *ประสบการณ์ของผู้ป่วยมะเร็งในการได้รับความจริงจากทีมสุขภาพ*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. (2540). ศาสนาอิสลาม. ใน ภัทราพร สิริกาญจน์ (บรรณาธิการ), *ความรู้พื้นฐานทางศาสนา* (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 78-96). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัชนาฏ ณ นคร และคณะ. (2538). บทบาทของพยาบาลแบบองค์รวมที่มีต่อผู้ป่วยระยะสุดท้ายและความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยระยะสุดท้าย. *วิทยาสารพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสหภาพชาติไทย*, 20(3), 331-339.
- ชัดเจน จันทรพัฒน์. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในโรงพยาบาล*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- โชคชัย เกษจำรัส และอภิรักษ์ ปาลวัฒน์วิไชย. (2545). การใส่ท่อหลอดลมคอ. ใน อภิรักษ์ ปาลวัฒน์วิไชย, อติสร วงษา, วิชัย ประยูรวิวัฒน์ และอุษณา สุวีระ (บรรณาธิการ), *เวชบำบัดวิกฤต* (หน้า 31-36). กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.
- ดลมนรจณ์ บากา และแวอุซึง มะแดเฮาะ. (2533). *อิสลามศึกษาเบื้องต้น*. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ดวงรัตน์ วัฒนกิจไกรเลิศ. (2542). ความหวังพลังอันยิ่งใหญ่ในผู้ป่วยเรื้อรัง. *วารสารพยาบาล*, 17(3), 16-23.
- ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์. (2539). หน่วยที่ 11 อิสลามในสังคมไทย. ใน สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. *เอกสารการสอนชุดวิชา: ความเชื่อ และศาสนาในสังคมไทย* (หน่วยที่ 8-15, พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 457-500). กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- ดุสิต สถาวร. (2545). การจำกัดขอบเขตการรักษาผู้ป่วยขั้นวิกฤติ. ใน อภิรักษ์ ปาลวัฒน์วิไชย, อติสร วงษา, วิชัย ประยูรวิวัฒน์ และอุษณา สุวีระ (บรรณาธิการ), *เวชบำบัดวิกฤต* (หน้า 6-12). กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.

- ทศพร คำผลศิริ และนิตยา ภิญโญคำ. (2542). การพยาบาลผู้ป่วยที่ใส่เครื่องให้จังหวะการเต้นของหัวใจ. ใน คณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *วิธีการพยาบาลทางอายุรศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 305-330). เชียงใหม่: ธนบรรณการพิมพ์.
- ทัศนีย์ ทองประทีป. (2543). กิจกรรมการพยาบาลด้านจิตวิญญาณ. *วารสารสภาการพยาบาล*, 15(3), 55-64.
- ธนิดา เขียรธำรงสุข และภาวณา กิรติยตวงศ์. (2541). การพยาบาลผู้ป่วยใกล้ตาย: การดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 6(2), 22-26.
- นรินทร์ วรวิมล. (2543). จริยธรรมการตัดสินใจทางมะเร็งวิทยา. ใน *วิทยา ศรีมาดา* (บรรณาธิการ), *เคล็ดลับในการดูแลผู้ป่วยอายุรกรรม* (หน้า 348-363). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัฐพงศ์ เทพจारी. (2534). *ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามของคนไทยมุสลิมชนบท จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.
- นิตยา บัญญัติดี. (2541). บทบาทพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย. *วารสารพยาบาล*, 48(3), 148-152.
- นุจรินทร์ วัฒนกุล. (2543). *ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยใกล้ตายของพยาบาล*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นุรุดดิน สารีมิง. (2540). แนวทางศาสนาอิสลามเกี่ยวกับความตายและการปฏิบัติต่อคนไข้ในมรณวิถึ. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 3(1), 79-91.
- บรรจง บินกาซัน. (2542). *มาเข้าใจอิสลามกันเถิด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อัลอะมีน.
- บรรจง บินกาซัน. (2543). *ชีวิตหลังความตาย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อัลอะมีน.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2544). *ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยทางการพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบ อารีฟิน. (2545). *ชีวิตหลังความตาย* (มุฮัมมัดคอลดุน หะยีมุตตอฟา, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: M.K. Image.
- ประคอง อินทรสมบัติ. (2540). *แนวคิดในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง: ผู้ดูแล วันที่ 28 เมษายน 2540. เชียงใหม่: ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ประดิษฐ์ ปัญจวิณิน. (2541). ปฏิบัติการกู้ชีวิต. ใน จิตนา ศิรินาวิน, สุมาลี นิมนานิตย์ และ วันชัย วรรณชีวานาน (บรรณาธิการ), *ภาวะระงับฉุกเฉินทางอายุรศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7, หน้า 257-272). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ประไพ ปุระพันธ์. (2545). การฝึกปฏิบัติช่วยฟื้นคืนชีพ. ใน จงจิตต์ คณากุล, ปรีดาภรณ์ สีปากดี และประชิด ศราธนพันธ์ (บรรณาธิการ), *ภาวะวิกฤตในหออภิบาล การบำบัดรักษาพยาบาล เล่ม 2* (หน้า 45-52). กรุงเทพมหานคร: ศิริยอดการพิมพ์.
- ประเสริฐ อัสสันตชัย. (2545). ศาสตร์และศิลป์แห่งการดูแลผู้ป่วยเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิต: การดูแลรักษาสภาพความเจ็บป่วยในระยะสุดท้ายของชีวิต. *คลินิกเวชปฏิบัติปริทัศน์*, 205(18), 15-20.
- ประเสริฐ อัสสันตชัย. (2546). การดูแลรักษาสภาพความเจ็บป่วยในระยะสุดท้ายของชีวิต (ข้อพิจารณาทางคลินิก). ใน สมบัติ ตรีประเสริฐสุข (บรรณาธิการ), *ศาสตร์และศิลป์แห่งการดูแลผู้ป่วยเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิต* (หน้า 21-31). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- พจนา วิภามาศ. (2545). ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- เพียว เกษตรสมบูรณ์. (2538). *การพยาบาลผู้รับบริการในภาวะใกล้ตายและตาย*. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2545). *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 119 ตอนที่ 116 ก วันที่ 18 พฤศจิกายน 2545*.
- พัชรียา ไชยลังกา. (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเกี่ยวกับความตายของผู้มีสุขภาพดีและผู้ป่วยเรื้อรัง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- พินิจ รัตนกุล. (2538). *จริยธรรมและผู้ป่วยในมรณะวิถี. เอกสารประกอบการประชุมเรื่อง การแพทย์ วัฒนธรรม และจริยธรรม วันที่ 30 พฤศจิกายน -1 ธันวาคม 2538* (หน้า 289-309). นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาลัยมหิดล.
- พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ และสุลี ทองวิเชียร. (2533). *ทัศนคติที่มีต่อความตายและการเลือกสถานที่ตายของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารประชากรศาสตร์ สถาบันประชากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 6(1), 65-75.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2539). *ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง. ใน เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ศิริพร ชัมภลิจิต และทัศนีย์ นะแส (บรรณาธิการ). วิจัยทางการพยาบาลหลักการและกระบวนการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 138-159). สงขลา: เทมการพิมพ์.

- เพ็ญขึ้น สุวรรณวงศ์. (2541). *ประเด็นจริยธรรมในการดูแลรักษาผู้ป่วยเด็ก: ทักษะนักจริยศาสตร์ ตะวันตก พุทธจริยศาสตร์และการปฏิบัติในสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอักษรสศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ฟาริดา อิบราฮิม. (2541). *นิเทศวิชาชีพและจริยศาสตร์สำหรับพยาบาล*. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิชย์.
- ฟาริดา อิบราฮิม. (2543). การพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วยจากไปอย่างสงบ. *วารสารพยาบาล*, 49(2), 122-124.
- ภัทรพร จันทร์ประดิษฐ์. (2543). *ประสบการณ์ผู้ป่วยในการได้รับเครื่องช่วยหายใจ*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- มัณฑุภา ว่องวิระ. (2541). *จริยธรรมกับการพยาบาล*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- มรวาน สะมะฮูน. (ม.ป.ป.). *อัลกุรอานฉบับแปลเป็นไทย*. กรุงเทพมหานคร: MK Image.
- มานี ชูไทย. (2544ก). *หลักการอิสลามที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพและการสาธารณสุข (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ม.ป.ท.: ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มานี ชูไทย. (2544ข). *อิสลาม: วิธีการดำเนินชีวิตที่พัฒนาคุณภาพชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ม.ป.ท.: ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูรีด ทิมะเสน. (2542). *ใครว่าการเป่ารักษาไม่มีในอิสลาม*. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ยูไลน เกอหิม. (2540). *มนุษย์ในอิสลาม: ศึกษาวิเคราะห์ปฐมกำเนิดของมนุษย์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.
- ยูสุฟ กือรฎอวี. (2533). *ทะเลและหะรอมในอิสลาม (พิมพ์ครั้งที่ 2, บรรจง บินกาซัน, ผู้แปล)*. กรุงเทพมหานคร: นารามีเดีย.
- รักใจ สุพรรณ. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบคำสอนและทรรศนะเรื่องการสิ้นสุดของโลกในพระพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม ศึกษากรณีชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาศาสนาเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. (2541). *ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 44 ก. 11 ตุลาคม 2540 ฉบับประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ต.

- เรณู พุกบุญมี. (2541). การรับรู้การพัฒนาเข้าสู่บทบาททางสังคมในวัยผู้ใหญ่ของวัยรุ่นป่วยเรื้อรัง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- เรมวอล นันท์ศุภวัฒน์. (2542). ภาวะผู้นำทางการพยาบาลในองค์กร. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์.
- ลดารัตน์ สาภินันท์. (2545). ภาวะธรรมทัศน์ในวัยสูงอายุ และการเตรียมตัวเกี่ยวกับความตายของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ลินจง โปธิบาล. (2542). การพยาบาลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ. ใน คณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (บรรณาธิการ), วิธีการพยาบาลทางอายุรศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า.167-220). เชียงใหม่: ธนบรรณการพิมพ์.
- เลอสรพร ลือสุทธิวิบูลย์. (2544). End of life care for renal failure patient. ใน วิชัย ประยูรวิวัฒน์, จันทร์ภา ศรีสวัสดิ์, ประสาท เหล่าถาวร (บรรณาธิการ), อายุรศาสตร์อุกเขิน (หน้า 158-166). กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วงรัตน์ ไสสุข. (2544). ความต้องการด้านจิตวิญญาณและการปฏิบัติ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตวิญญาณของญาติในระยะวิกฤติ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วันเพ็ญ พิษิตพรชัย. (2540). การพยาบาลกับความต่างวัฒนธรรม. วารสารพยาบาลศาสตร์, 16(1), 2-6.
- วาณิช จรุงกิจอนันต์. (2544). คุณหมอครับ. ใน สุชาติ เผ่าสวัสดิ์, สุศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล, เยื่อน ต้นพานิช, ชุมศักดิ์ พกษาพงษ์ และเฮน ไวลด์ (บรรณาธิการ), จริยธรรมในเวชปฏิบัติ (หน้า 151-171). กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- วิจิตรา กุสุมภ์. (2543). การกู้ชีวิต CPR 2000. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- วิชัย วงศ์ชนะภัย. (2545). ศาสตร์และศิลป์แห่งการดูแลผู้ป่วยเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิต: กฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการดูแลผู้ป่วยในวาระสุดท้าย. คลินิกเวชปฏิบัติปริทัศน์, 205(18), 21-28.
- วิชุดา วารุณประภา. (2539). ปัญหาและความต้องการบริการสังคมสงเคราะห์ของผู้ป่วยเรื้อรัง ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2538). สิทธิที่จะตาย. เอกสารประกอบการประชุมเรื่อง การแพทย์วัฒนธรรม และจริยธรรม วันที่ 30 พฤศจิกายน- 1 ธันวาคม 2538 (หน้า 166-191). นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาลัยมหิดล.

- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2541). กฎบัตรของผู้รับบริการ. *คลินิก*, 14(3), 194-196.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2545). กฎหมายเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยในวาระสุดท้ายของชีวิต. *คลินิกเวชปฏิบัติปริทัศน์*, 205(18), 29-32.
- วินัย สมะอุณ. (2540). ความรู้เรื่องศาสนาอิสลามสำหรับพยาบาล. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 10(1-3), 30-34.
- วิรัช วุฒิมูมิ, เต็มศักดิ์ พึ่งรัมย์ และสิรินทร์ ศาสตานุรักษ์. (2542). Palliative care วิถีแห่งการคลายทุกข์. ใน เต็มศักดิ์ พึ่งรัมย์ (บรรณาธิการ), *Palliative care: การดูแลเพื่อบรรเทาอาการ วิถีแห่งการคลายทุกข์* (หน้า 3-10). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีจำกัด.
- วิรัช วุฒิมูมิ. (2542). ประเด็นทางจริยธรรม. ใน เต็มศักดิ์ พึ่งรัมย์ (บรรณาธิการ), *Palliative care: การดูแลเพื่อบรรเทาอาการ วิถีแห่งการคลายทุกข์* (หน้า 95-98). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีจำกัด.
- วิลาส ชูช่วย. (2543). สังคมกรรมทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.
- วิไลวรรณ ชัยรัตน์มโนกร. (2540). แนวคิดด้านกฎหมายและการยอมรับของนักกฎหมายของนักกฎหมายต่อการทำให้ผู้ป่วยสิ้นหวังตายอย่างสงบ. วิทยานิพนธ์สาธาณสุขมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ศิริรัตน์ คุปติวุฒิ และสิริเกียรติ ยันตติลล. (2540). การพยายามฆ่าตัวตายและความคิดอยากตายในผู้สูงอายุ. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 43(1), 39-55.
- ศิริรัตน์ เปลียนบางยาง. (2542). การช่วยฟื้นคืนชีพ. ใน คณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (บรรณาธิการ), *วิธีการพยาบาลทางอายุรศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 221-239). เชียงใหม่: ธนบรรณการพิมพ์.
- ศิริวรรณ ศิริบุญ. (2538). ผู้สูงอายุไทยกับศาสนา. *วารสารประชากรศาสตร์*, 11(9), 17-47.
- ศุภชัย คุณารัตนพฤกษ์. (2543). สิทธิผู้ป่วย. ใน สุจิตต์ เผ่าสวัสดิ์, สุศักดิ์ ฐานิพานิชกุล, เยื่อน ตันนิรันดร, ชุมศักดิ์ พงษ์พงศ์ และเฮนรี ไวลด์ (บรรณาธิการ), *จริยธรรมในเวชปฏิบัติ* (หน้า 24-33). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2541). *มาตรฐานโรงพยาบาล แนวทางพัฒนาคุณภาพ โดยมุ่งที่ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทดีไซร์จำกัด
- สนิท สมัครการ. (2539). *ความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย วิเคราะห์เชิงสังคมมานุษยวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

- สมพร รัตนพันธ์. (2541). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณของผู้สูงอายุในโรงพยาบาล*.
 วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สันต์ หัตถิรัตน์. (2521). *การดูแลผู้ป่วยหมดหวัง*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สันต์ หัตถิรัตน์. (2544). *สิทธิที่จะอยู่หรือตาย และการดูแลผู้ป่วยที่หมดหวัง (พิมพ์ครั้งที่ 3)*.
 กรุงเทพมหานคร: อูษาการพิมพ์.
- สาเหอับดุลเลาะห์ อัลยุฟรี และคณะ. (2533). *การรักษาสุขภาพอนามัยตามแนวทางของอิสลาม*.
 ปัตตานี: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สำนักงานสาธารณสุขเขต 12. (2545). *สถิติประชากรในพื้นที่เขต 12. พ.ศ.2545*. สืบค้นเมื่อวันที่
 12 ธันวาคม 2545, จาก www.sasuk12.com/stat/html
- สิวลี ศิริไล. (2544). *จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2545). *การดูแลรักษาสุขภาพความเจ็บป่วยในระยะสุดท้ายของชีวิต. คลินิก
 เวชปฏิบัติปริทัศน์, 205(18), 10-14.*
- สุพัตรา สุภาพ. (2542). *สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี (พิมพ์ครั้งที่
 10)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา อยู่สุข. (2536). *ระดับความทุกข์ทรมานและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานในผู้ป่วย
 ระหว่างใช้เครื่องช่วยหายใจ*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
 พยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุภาณี วิวัฒน์นันท์. (2540). *สิทธิที่จะตายของผู้สูงอายุ: ปัญหาจริยธรรม*. วิทยานิพนธ์อักษร
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจริยศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- สุภาณี กาญจนจारी. (2536). *รูปแบบการช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็งของระบบโลหิตในการเผชิญกับโรค*.
 วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลอายุรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
 กรุงเทพมหานคร.
- สุภาพร ดาวดี. (2537). *ศึกษาความตระหนักในตนเองของพยาบาลและพฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วย
 ระยะสุดท้าย*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่
 มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- สุรียา รัตนกุล. (2538). *วัฒนธรรมไทย ความตายและจริยธรรม. เอกสารประกอบการประชุมเรื่อง
 การแพทย์ วัฒนธรรม และจริยธรรม วันที่ 30 พฤศจิกายน- 1 ธันวาคม 2538 (หน้า 213-248)*.
 นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาลัยมหิดล.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2535). *วัฒนธรรมอิสลาม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ทางนำ.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2540). *ข้อเท็จจริงและการตีความในอิสลามเรื่องเพศ สุขภาพอนามัยและบทบาทหญิงมุสลิม*. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะ ในการดำเนินงานโครงสร้างเสริมความรู้และพัฒนาสุขภาพอนามัยวัยรุ่นไทยมุสลิม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

แสง จันทร์งาม. (2534). *ศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

แสง บุญเฉลิมวิภาส. (2540). สิทธิผู้ป่วย. ใน *สูงศักดิ์ ศาสตร์วาทา (บรรณาธิการ), กฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข* (หน้า 24-35). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

แสง บุญเฉลิมวิภาส และเอนก ยมจินดา. (2546). *กฎหมายการแพทย์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

อนันต์ วัฒนธรรม. (2545). การใช้เครื่องช่วยหายใจ. ใน *อภิรักษ์ ปาลวัฒน์วิไชย, อติสร วงษา, วิชัย ประยูรวิวัฒน์ และอุษณา สุวีระ (บรรณาธิการ), เวชบำบัดวิกฤต* (หน้า 45-53). กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.

อภิชนา ไผ่วินทะ. (2544). จริยธรรมในเวชปฏิบัติผู้ป่วยบางประเภท. ใน *สุจิตต์ เผ่าสวัสดิ์, สุรศักดิ์ ฐานิพาณิชสกุล, เยื่อน ต้นพานิช, ชุมศักดิ์ พุกษาพงษ์ และเฮน ไวลด์ (บรรณาธิการ), จริยธรรมในเวชปฏิบัติ* (หน้า 117-150). กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.

อรรถจินดา ดีผดุง. (2538). ใครเป็นผู้ตัดสินใจ(Who should decide?). *วัฒนธรรมไทย ความตาย และจริยธรรม*. เอกสารประกอบการประชุมเรื่อง การแพทย์ วัฒนธรรม และจริยธรรม วันที่ 30 พฤศจิกายน- 1 ธันวาคม 2538 (หน้า 95-102). นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาลัษมहितล.

อรุณ บุญชม และมรรวาน สะมะฮูน. (ม.ป.ป.). *หะดีษขอเอียะฮ*. กรุงเทพมหานคร: ส. วงศ์เสงี่ยม.

อับดุลกอเดร์ อะหมัดไซดี. (2542). *หนทางแห่งการรอดพ้นจากไฟนรก* (อิสมาแอล เซะวิเศษ, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: บริษัทออฟเซ็ทเพรสจำกัด.

อับดุลรอซิด เจมะมะ. (2542). *สังคมอิสลาม*. ปัตตานี: โครงการแปลและเรียบเรียงตำราอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อับดุลเลาะ ฮับรู. (2542). *อิสลามและมุสลิม*. ปัตตานี: โครงการแปลและเรียบเรียงตำราอิสลาม สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา.

อาซีด พัทธ์ศุภค. (2536). *ดอกไม้สวยเก็บได้ในทุกศาสนา*. ม.ป.ท.: หนังสือในโครงการพุทธทาสกับสันติภาพของโลก.

- อิบรอฮีม ไอ.เอ. (2545). *สู่ความเข้าใจอิสลามและคำถามร่วมสมัย*. (ชากี เริงสมุทร์, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: ออฟเซ็ทเพรส.
- อิมรอน บินยูซุป และอดีย์ บินอิบรอฮีม. (2543). *คู่มือพื้นฐานอิสลาม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อัล-อีมาน.
- อุทัย เอกสะพัง. (2545). *ศาสนากับจิตวิทยา*. บัณฑิตานี้: ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อุษณา ลูวีระ และสุจินต์ อุบลวัตร. (2542). การเปลี่ยนแปลงของจริยธรรมทางการแพทย์และแนวทางการจัดการ. *เวชสารแพทย์ทหารบก*, 52(4), 289-292.
- เอกวิทย์ ฤ กลาง. (2540). สังคมและวัฒนธรรมของชนหลายชาติพันธุ์ในภาคใต้. *รัฐมิแล วารสารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 18(1-2), 3-9.
- ฮัซรัท มिरซา กุลาม อะห์มัด. (2539). *ปรัชญาแห่งคำสอนของศาสนาอิสลาม* (สฟีลา เฟลคทเนอร์, ผู้แปล). สงขลา: Islam international publications Ltd.
- Ali, N. S. (1999). Promotion of advance care planning in the nonhospitalized. *Geriatric Nursing*, 20 (5), 260-262.
- Anne-Mei, T., Pasman, R., Onwuteake-Philipsen, B., Ribbe, M., & Wal, G. (2002). Withholding the artificial administration of fluid and food from elderly patients with dementia ethnography study. *British Medical Journal*, 325(7), 1326-1331.
- Arblaster, G . Brooks, D., Hudson, R., & Petty, M. (1990). Terminally ill patients expectation of nurses. *Australian Journal Advanced Nursing*, 7(3), 34-43.
- Asch, D. A., Faber-langendoen, K., Shea, J. A., & Christakis, N. A. (1999). The sequence of withdrawing life-sustaining treatment from patients. *The America Journal of Medicine*, 107, 153-156.
- Astrow, A. B., Puchalski, C. M., & Sulmasy, D. P. (2001). Religion, Spirituality, and health care: Social, ethical, and practical consideration. *The American Journal of Medicine*, 110, 283-287.
- Ayatollahi, S. M. T. (1993). Medical In Islamic cultural: Islamic medical jurisprudence part 1: General aspects and principles. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran*, 7(2), 123-131.
- Bandman, E. L., & Bandman, B. (1995). *Nursing ethics through the life span* (3rd ed.). London: Prentice Hall International.

- Beare, P. C. (1994). *Principle and practice of adult health nursing*. Philadelphia: C.V. Mosby.
- Bennett, S.J., Cordes, D.K., Westmoreland, G., Castro, R., & Donnelly, E. (2000). Self-care strategies for symptom management in patients with chronic heart failure. *Nursing Research, 49*(3), 139-145.
- Blackhall, L. J., Frank, G., Murphy, S., & Michel, V. (2001). Bioethic in a different tong: the case of truth-telling [Electronic version]. *Journal Urban Health, 78*, 59-71.
- Blackhall, L. J., Frank, G., Murphy, S.T., Michel, V., & Azen, S. (1995). Ethnicity and attitudes toward patient autonomy. *Journal of the American Medical Association, 274*(3). 820-825.
- Blatt, L. (1999). Working with families in reaching end-of-life decision. *Clinical Nurse Specialist, 13*(5), 219-223.
- Bowman, K. W., & Richard, S. A., (2003). Cultural brain death, and transplantation [Electronic version]. *Progress in transplantation, 13*(3), 211-215.
- Brett, A.S., & Jersild, P. (2003). Inappropriate treatment near the end of life conflict between religious convictions and clinical judgment. *Arch Intern Med, 163*. 1645-1649.
- Brody, H., Campbell, M. L., Faber-Langendoen, K., & Ogle, K. S. (1997). Withdrawing intensive life- sustaining treatment recommendation for compassion clinical management. *The New England Journal of Medicine, 336*(9), 652-657.
- Burge, F., Lawson, B., & Johnston, G. (2003). Trends in the place of death of cancer patients, 1992-1997. *Canadian Medical Association, 168*(3), 265-270.
- Carmel, S., & Mutran, E. (1997). Preference for different life-sustaining treatments among elderly persons in Israel [Electronic version]. *Journal of Gerontology: Social Sciences, 52*(2), 97-102.
- Catalano, J. T. (2000). *Nursing now: Today's issues, tomorrow's trends* (2nd ed.). Philadelphia: F.A. Davis.
- Cicirielli, V. G., Maclean, A. P., & Cox, L. S. (2000). Hastening death: A comparison of two end-of-life decision. *Death studies, 24*, 401-419.

- Cook, D. J., Giacomini, M., Johnson, N., & Willms, D. (1999). Life support in the intensive care unit: A quality investigation of technological purpose. *Canadian Medical Association Journal*, *50*(6), 1109-1311.
- Craven, R. F., & Hirnle, C. L. (2000). *Fundamentals of nursing: Human health and function* (3rd ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Daaleman, T. P., & van der Creek, L. (2000). Placing religion and spirituality in end-of-life care. *Journal of the American Medical Association*, *284*(19), 2514-2517.
- Daly, G. (2000). Ethics and Economic [Electronic version]. *Nursing Economic*, *18*(4), 194-201.
- Day, L. J. (2000). Decision making by surrogates. *Critical Care Nurse*, *20*(2), 107-111.
- Douglas, R., & Brown, H. N. (2002). Patients' attitudes toward advance directives. *Journal of Nursing Scholarship*, *34*(1), 61-65.
- Duglas, K. M., Emanuel, L. L., & Singer, P. (2000). Planning for the end of life. *The Lancet*, *356*, 1672-1673.
- Eastland, J., Laurenson, J., & Latimer, S. (2001). A framework for nursing the dying patient in ICU. *Nursing times*, *97*(3), 36-69.
- Ehman, J. W., Ott, B. B., Short, T. H., Ciampa, R. C., Hansen-Flaschen, J. (1999). Do patients want physicians to inquire about their spiritual or religious beliefs if they become gravely ill?. *ARCH Intern Medical*, *159*(9), 1803-1806.
- Ellis, J. R., & Hartley, C. L. (1998). *Nursing in today's world: Challenges issues and trends* (6th ed.). Philadelphia: J.B. Lippincott.
- Elstein, A. S., Christensen, C., Cottrell, J. J., & Polson, A. (1999). Effect of prognosis, perceived benefit, and decision style on decision making in critical care. *Critical Care Medicine*, *27*(1), 58-65.
- Emanuel, E. J., Fairclough, D. L., Slutsman, J., & Emanuel, L. L. (2000). Understanding economic and other burdens of terminal of terminal illness: The experience of patients and their caregiver. *Annals of Internal Medicine*, *132*(6), 451-459.
- Emanuel, E. J., Fairclough, D. L., & Emanuel, L. L. (2000). Attitudes and desires to euthanasia and physician-assisted suicide among terminally ill patients and their caregivers. *Journal of the American Medical Association*, *284*(19), 2460-2468.

- Esteban, A., Anzueto, A., Frutos, F., Alia, I., Brochard, L., Stewart, T. E., et al. (2002). Characteristics and outcome in adult patients receiving mechanical ventilation: A 28-day international study. *Journal of the American Medical Association*, *287*(3), 345-355.
- Ferrand, E., Robert, R., Ingrand, P., & Lemaire, F. (2001). Withholding and withdrawal of life support in intensive-care units in France: A prospective survey. *The Lancet*, *357*, 9-14.
- Fife, R., Shapiro, R. A., & Weinreb, N. J. (2002). Physician-assisted suicide and euthanasia. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Poloczer (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 365-383). New York: McGraw-Hill.
- Flanagan, N. (1990). DNR and AIDS: Who decides?. *AIDS Patient Care*, *4*(2), 38-41.
- Flynn, P. A. R., & Davis, A. J. (1990). Decision to forgo life-sustaining treatment nursing consideration, In N. L. Chaska (Ed.), *The nursing professional: Turning point* (pp. 321-329). St. Louis: C.V. Mosby.
- Fraser, S. I., & Walters, J. W. (2000). Death-whose decision? Euthanasia and the terminally ill [Electronic version]. *Journal of Medical Ethics*, *26*(3), 121-125.
- Fried, T. R., Doorn, C. V., O'Leary, J. R., Tineffi, M. E., & Drickamer, M. A. (1999). Older personal' s for site of terminal care. *Annal of Internal Medicine*, *131*(2), 109-112.
- Fry, S. T. (1994). *Ethics in nursing practice: A guide to ethical decision marking*. Geneva: ICN.
- Garrett, M. J. (1997). Chronic conditions. In J. M. Black & J. E. Matassarin (Eds.), *Medical surgical nursing: Clinical management for continuity of care*. (5th ed., pp. 105-119). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Gauthier ,D. M., & Froman, R. D. (2001). Preferences for care near the end of life: Development and validation. *Research in Nursing & Health*, *24* (4), 298-263.
- Goldschlager, N., Epstein, A., Friedman, P., Gang, E., Krol, R., & Olshansky, B. (2001). Environmental and drug effects on patients with pacemaker and implantable cardioverter/defibrillators. *ARCH Intern Medical*, *161*(5), 649-654.

- Gomez, D. (2002). Advance directives and CPR. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Poloczer (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 297-311). New York: McGraw-Hill.
- Gould, S. D., Williams, B., & Arnold, M. A. (2000). Conflicts regarding decisions to limit treatment: A Differential diagnosis. *Journal of the American Medical Association*, *283*(7), 909-914.
- Hamel, M. B., Teno, J. M., Goldman, L., Lynn, J., Davic, R. B., Galanos, A. N., et al. (1999). Patient age and decision to withhold to withhold life-sustaining treatment from seriously ill, hospitalized. *Annals of Internal Medicine*, *130*(2), 116-125.
- Hammes, B. J., & Rooney, B. L. (1998). Death and end-of-life planning in one midwestern community. *ARCH INTERN MED*, *158*(2), 383-390.
- Harris, J. (2003). Consent and of life decision [Electronic version]. *Journal of Medical Ethics*, *29*(1), 10-15.
- Hay, J. C., Galanos, A. N., Palmer, T. A., McQuoid, D. A., & Flint, E. P. (2001). Preference for the place of death in a continuing care retirement community. *The Gerontologist*, *41*(1), 123-138.
- Heide, A., Deliens, L., Faisst, K., Nilstun, T., Norup, M., Paci, E., et al., (2003). End-of-life decosion-making in six European countries: descriptive study. *The Lancet*, *361*, 345-362.
- Hewitt, J. (2002). A critical review of the arguments debating the role of nurse advocate. *Journal of Advanced Nursing*, *37*(5), 439-445.
- Hoekstra, J. (1994). Cadiac resuscitation. In W.B. Glibler, & T.P. Aufderheide (Eds.), *Emergency Cardiac Care* (pp. 635-663). Philadephia: Mosby-Yeate Book.
- Hofmann, G.B. (2003). Discussin spiritual issues at the end of life. Retrieved September 30, 2003, from <http://www.aafp.org/afp/20020415/tips/11.html>
- Hofmann, J. C., Wenger, N. S., Davis, R. B., Teno, J., Conners, F., Desbiens, N., et al. (1997). Patient preferences for communication with physicians about end-of-life decisions. *Annals of Internal Medicine*, *127*(1), 1-12.
- Huffman, G. B. (2000). Discussing end of life care with patients and families [Electronic version]. *American Family Physician*, *62*(4), 879-884.

- Hug, C. C., Jr (2000). Patient values, hippocrates, science, and technology: What we (physicians) can do versus what we should do for the patient. *Anesthesiology*, 93(2), 556-564.
- Jacob, D. (1997). Family decision making for incompetent patients in the ICU. *Critical Care Nursing*, 93(1), 20-25.
- Jonseb, A. R., Siegler, M., & Winslade, W. J. (2002). *Clinical ethics: A Practical approach to ethical decision in clinical medicine* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kagawa-Singer, M., & Blackhall, L. J. (2001). Negotiating cross-cultural issues at the end of life. *Journal of the American Medical Association*, 286(23), 2993-3002.
- Kazanowski, M. K. (1999). Loss, death, dying. In D. D. Ignatavicius, M. L. Workman & M. A. Mishler (Eds.), *Medical-Surgical nursing: a nursing process approach* (3rd ed, pp. 173-184). Philadelphia: W. B. Saunders company.
- Keenan, S. P., Busche, K. D., Chen, L. M., McCarthy, L., Inman, K. J., & Sibbald, W. J. (1997). A retrospective review of a large cohort of patient undergoing the process of withholding or withdrawing of life support. *Critical Care Medicine*, 25(8), 1324-1331.
- Kemp, C. (1999). *Terminal illness; A guide of nursing care* (2nd ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Kinzbrunner, B. M. (2002a). How to help patients access end-of-life care. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Policzer (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 29-45). New York: McGraw-Hill.
- Kinzbrunner, B. M. (2002b). Predicting prognosis how to decide when end of life care is needed. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Poloczter (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 3-28). New York: McGraw-Hill.
- Kinzbrunner, B. M., Weinreb, N. J., & Policzer, J. S. (Eds.). (2002). Introduction. *20 Common problems in end of life care* (pp. xi-xiv). New York: McGraw-Hill.
- Klitzing, W. V. (1999). Evaluation of reflective learning in a psychodynamic group of nurses caring for terminally ill patients. *Journal of Advanced Nursing*, 30(5), 1213-1221.

- Kozier, B., Erb, G., Berman, A. J., & Barke, K. (2000). *Fundamental of nursing: Concept, process and practice*. New Jersey: Prentice Hall Health.
- Kraegal, J., Mousseau, V., Goldsmith, C., & Arara, R. (Eds.). (1974). *Patient care system*. Philadelphia: J.B. Lippincott.
- Kuuppelomaki, M. (1993). Ethical decision making on starting terminal care in different health-care units. *Journal of Advanced Nursing*, 18(2), 276-280.
- Kuuppelomaki, M. (2002a). The decision-making process when starting terminal care as assessed by nursing staff. *Nursing Ethics*, 9(1), 20-32.
- Kuuppelomaki, M. (2002b). Pain management problems in patients' terminal phase as assessed by nurse in Finland. *Journal of Advanced Nursing*, 40(6), 701-709.
- Lamas, G. A., Oray, E. J., Stambler, B. S., & Ellenbogen, K. A. (1998). Quality of life and clinical outcomes in elderly patients treated with ventricular pacing as compared with dual-chamber pacing [Electronic version]. *The New England Journal of medicine*, 338(16), 1097-1105.
- Langendoen, K. B. (1994). The clinical management of dying patients receiving mechanical ventilation. *Chest*, 106(3), 880-888.
- Larson, D. G., & Tobin, D. R. (2000). End-of-life conversations: Evolving practice and theory. *Journal of the American Medical Association*, 284(12), 1573-1578.
- Latimer, E. J. (1998). Ethical care at the end of life. *Canadian Medical Association*, 158(13), 1741-1747.
- Lawrence, P., & Rozmus, C. (2001). Culturally in nursing care [Electronic version]. *Journal of Transcultural Nursing*, 12(3), 125-131.
- Lo, B., Ruston, D., Kates, L. W., Arnold, R. M., Cohen, C. B., Faber-Langendoen, K., et al. (2002). Discussing religious and spiritual issues at the end of life. *The Journal of the American Medical Association*, 287(6), 749-754.
- Lubkin, I. M., & Curtin, M. (1998). What is chronicity?. In I. M. Lubkin & P. D. Larsen (Eds.), *Chronic illness impact and intervention* (4th ed., pp. 3-25). Boston: Jones and Bartlett Publisher.

- Low, J. A., Yap, K. B., & Chan, K. M. (2000). End-of-life issues-preferences of a group of elderly Chinese subjects attending a day care centre in Singapore [Electronic version]. *Annals of the Academy Singapore*, 29(1), 50-56.
- Luce, J. M., & Prendergast, T. J. (1997). Increasing incidence of withholding and withdrawal of life support from the critically ill. *American Journal Respiration Critical Care Medicine*, 155, 15-20.
- Luna, L. S. (2002). Arab Muslims and culture care. In M. Lininger & M. R. McFarland (Eds.), *Transcultural nursing concepts, theories research & practice* (3rd ed., pp. 301-311). New York: McGraw-Hill.
- Martin, D. K., Emanuel, L. L., & Singer, P. A. (2000). Planning for the end of life. *The Lancet*, 356, 1672-1676.
- Martinson, J. V., & Neelon, V. (1994). Physiological characteristics of dying and death. In I.B. Corless (Ed.), *Dying, Death, and Bereavement: Theoretical perspectives and other ways of knowing* (pp.123-134). New York: Jones and Bartlett.
- Mayer, S. A., & Kossoff, S. B. (1999). Withdrawal of life support in the neurological intensive care unit. *Neurology*, 52, 1602-1609.
- McCormack, P. (1998). Quality of life and the right to die: an ethical dilemma. *Journal of Advanced Nursing*, 28(1), 63-69.
- McKinnon, S. E., & Miller, B. (2002). Psychosocial and spiritual concerns. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Poloczner (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 257-274). New York : McGraw-Hill.
- Mendelsohn, A. B., Belle, S. H., Fischhoff, B., Wisniewski, S. R., Degenholk, H., Chelluri, L., et al. (2002). How patients feel about prolonged mechanical ventilation 1 yr later. *Critical Care Medicine*, 30(7). 1439-1445.
- Meraviglia, M. G. (1999). Critical analysis of spirituality and its empirical indicator: Prayer and meaning in life [Electronic version]. *Journal of Holistic Nursing*. 17, 18-33.
- Merriman, M. P. (2002). Measuring outcomes and quality of life. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Poloczner (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 73-88). New York: McGraw-Hill.

- Meuller, P. S., Hook, C. C., & Hayes, D. L. (2003). Ethical analysis of withdrawal of pacemaker or implantable cardioverter-defibrillator support at the end of life. *Mayo Clinical Proceeding*, 78, 959-963.
- Mezey, M. D., Leitman, R., Mitty, E. L., Bottrell, M. M., & Ramsay, G. C. (2000). Why hospital patients do and do not execute an advance directive. *Nursing Outlook*, 48(4), 165-171.
- Moody, L. E. (1999). Living longer dying longer: Nursing's opportunity to make a difference. *Nursing Outlook*, 48(1), 41-42.
- Murphy, D. J., & Santilli, S. (1998). Elderly patients' preferences for long-term life support [Electronic version]. *Archives of Family Medicine*, 7, 484-488.
- Nguyen, V. D., & Weinreb, N. J. (2002). How to inform the patient: Conveying bad news. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Poloczer (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 47-88). New York: McGraw-Hill.
- Nortan, M. T., & Bruder, M. (1997). Patients' attitudes toward advance directives and end-of-life treatment decisions. *Nursing Outlook*, 45(5), 204-208.
- Norton, S. A., Tilden, V. P., Tolle, S. W., Nelson, C. A., & Eggman, S. T. (2003). Life support withdrawal: Communication and conflict. *American Journal of Critical Care*, 12(6), 548-555.
- Oberle, K., & Hughes, D. (2000). Doctors' and nurses' perception of ethical problems in end of life decisions. *Journal of Advanced Nursing*, 33(6), 707-715.
- Orr, R. O., & Genesen, L. B. (1997). Request for inappropriate treatment based on religious beliefs [Electronic version]. *Journal of medical Ethic*, 23(3), 142-147.
- Ott, B. B., Al-Khadhuri, J., & Al-Junaibi, S. (2003). Preventing ethical dilemmas: Understanding Islamic health care practices. *Pediatric Nursing*, 29(3), 227-230.
- Pace, B., & Glass, R. M. (2000). Decision about end of life care. *Journal of the American Medical Association*, 284(19), 2550-2551.
- Patrick, D. L., Curtis, J. R., Engelberg, R. A., Nielsen, E., & McCown, E. (2003). Measuring and improving the quality of dying and death. *Annal Intern Medical*, 139, 410-415.

- Pellegrino, E. D. (2000). Decision to withdraw life-sustaining treatment: A moral algorithm. *Journal of the American Medical Association*, 283(8), 1065-1067.
- Phipps, S. R. (1999). Chronic illness and rehabilitation. In *Medical-surgical nursing: Concepts & clinical practice* (6th ed., pp. 129-126). St. Louis: Mosby.
- Pierce, P. F., & Hicks, F.D. (2001). Patient decision-making behavior. *Nursing Research*, 50(5), 267-274.
- Powell, S. K. (2000). *Case management: A practical guide to success in managed care*. Philadelphia: Lippincott.
- Prendergast, T. J. (2001). Withholding or withdrawal of life-sustaining therapy. *Hospital Practice*, 35(6), 91-102.
- Prendergast, T. J., & Puntillo, K. A. (2002). Withdrawal of life support intensive caring at the end of life. *Journal of the American Medical Association*, 288(21), 2732-2740.
- Rabow, M. W., Hauser, J. M., & Adams, J. (2004). Supporting family caregivers at the end of life "They don't know what they don't know". *Journal of the American Medical Association*, 291(4), 483-491.
- Raffin, T. A. (1995). Withdrawing life support: How is the decision made?. *The Journal of the American Medical Association*, 273(9), 738-739.
- Rassool, G. H. (2000). The crescent and Islam: healing, nursing and spiritual dimension. Some considerations towards an understanding of the Islamic perspective on caring. *Journal of Advanced Nursing*, 32(6), 1476-1484.
- Ravsten, E. (2003). End of life issues in the elderly client . In M. A. Anderson (Ed.), *Caring for older adults holistically* (3rd pp. 92-102). Los Angeles: F.A. Davia.
- Reddick, B., & Cassem, N. H. (2000). Treatment decision at the end of life. In T. A. Stern & J. B. Herman (Eds.), *Psychiatry update and board preparation* (pp. 515-519.) New York: McGraw-Hill.
- Rich, B. A. (2002). The ethic of surrogate decision making. *Western Journal of Medicine*, 176(2), 127-129.
- Richter, J., Eisemann, M., & Zgonnikova, E. (2001). Doctors' authoritarianism in end-of-life treatment decision: A comparison between Russia, Sweden and Germany [Electronic version]. *The Journal of Medical Ethics*, 27(3), 176-181.

- Rieth, K. A. (1999). How do we withhold or withdraw life-sustaining therapy. *Nursing Management*, 30(10), 20-26.
- Robbin, J., & Moscrop, J. (1995). *Caring for the dying patient and the family* (3rd ed). London: Chapman & Hall.
- Rosenblatt, L., & Block, S. D. (2001). Depression, decision making, and the cessation of life-sustaining treatment. *West Journal Med*, 176, 320-325.
- Ross, H. M. (2001). Islamic tradition at the end of life. *Medsurg Nursing*, 10(2), 83-87.
- Scanlon, C. (2003). Ethical concerns in end of life care. *The American Journal of Nursing*, 103(1), 48-56.
- Schiff, R., Rajkumar, C., & Bulpitt, C. (2000). Views of elderly people on living wills: interview study. *British Medical Journal*, 320(7250), 1640-1641.
- Schott, J., & Henley, A. (2000). Culture, Religion. *Nursing management and patient care*, 7(1), 13-16.
- Schretzman, D., & Strumpf, N. E. (2002). Principle guiding care of older adults. In V. T. Cotter., & N. E. Strumpf (Eds.), *Advanced practice nursing with older adults clinical guidelines* (pp. 5-25). New York: McGraw-Hill.
- Sellers, S. C. (2001). The spiritual care meanings of adults residing in the midwest. *Nursing Science Quarterly*, 14(3), 239-248.
- Sheikh, A. (1998). Death and dying- A Muslim perspective. *Journal of Royal Society of Medicine*, 91, 138-140.
- Sheldon, T. (2000). Euthanasia: Dutch fail to clarify nurses' position in mercy killing. *Nursing Time*, 96(49), 9.
- Shusterman, L. R. (1977). Death and dying. *Nursing Outlook*, 21, 465-471.
- Silveira, M. J., DiPiero, A., Gerrity, M. S., & Feudtner, C. (2000). Patients' knowledge of options at end of life: Ignorance in the face of death. *Journal of the American Medical Association*, 284(19), 2483-2488.
- Simonds, A. K. (2003). Ethics and decision making in end stage lung disease. *Thorax*, 58, 272-277.
- Singer, P. A, Martin, D. K, & Kelner, M. (1999). Quality end of life care patients' perspectives. *The Journal of the American Medical Association*, 281(2), 163-168.

- Smith, S. N., & Bohnet, N. (1983). Organization and administration of hospice care. *The Journal of Nursing Administration*, 13(11), 10-15.
- Steinhauser, K. E., Christakis, N. A., Clipp, E. C., McNeilly, M., Melntyre, L., Tulsky, J. A., et al. (2000). Factors considered important at the end of life by patients, Family, Physicians, and other care providers. *Journal of the American Medical Association*, 284(19), 2476-2482.
- Stein, G. L., (2004). Improving our care at Life's end: Making a difference. *Health & Social Work*, 29(1), 77-79.
- Street ,A. F., & Kissane, D. W. (2001). Discourses of the body in euthanasia: symptomatic, dependent, shameful and temporal. *Nursing Inquiry*, 8(3), 162-172.
- Suarez-Almazor, M. E., Belzile, M., & Bruera, E. (1997). Euthanasia and Physician Assisted Suicide: A Comparative Survey of Physicians, Terminally Ill cancer patients, and the general population. *Journal of Clinical Oncology*, 15(2), 418-427.
- Suarez-AlmaZor, M. E., Newman, C., Hanson, J., & Bruera, E. (2002). Attitudes of terminally ill cancer patients about euthanasia and assisted suicide: Predominance of psychosocial determinants and belief over symptom distress and subsequent survival. *Journal of Clinical Oncology*, 20(8), 2134-2141.
- Sullivan, M. A., Muskin, S. J., Feldman, S. J., & Hase, E. (2004). Effects of religiosity on patients' perceptions of do-not-resuscitate status. *Psychosomatics*, 45(2), 119-128.
- Sulmasy, D. P. (2001). Addressing the religion and spiritual needs of dying patients. *West Journal Medical*, 175, 215-254.
- Susan, C. (2001). Loss, Grief, and the dying patient. In C. Susan (Ed.), *Fundamental concepts and skills for nursing* (pp. 186-198). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Swisher, K. M. (2000). Legal issues in the delivery of critical care medicine. In A. Grenvik, S. W. Ayres, P. R. Holbrook & W.C. Shoemaker (Eds.), *Textbook of critical care* (4th ed, pp. 2097-2105). Philadelphia: W.B. Saunder.
- Teno, J. M., Clarridge, B. R., Casey, V., Welch, L. C., Wettle, L. C., & Shield, R. (2004). Family perspectives on end of life at the last place of care. *Journal of the American Medical Association*, 291(1), 88-93.

- Trnobranski, P. H. (1996). The decision to prolong life: ethical perspectives of a clinical dilemma. *Journal of Clinical Nursing*, 5, 233-240.
- Valente, S. M. (2001). End of life issues. *Geriatric Nursing*, 22(6), 294-298.
- Walker, R. M., Schonwetter, R. S., Kramer, D. R., & Robinson, B. E. (1995). Living wills and resuscitation preferences in an elderly population. *Archives of Internal Medicine*, 155, 171-175.
- Waltz, C. F., Strickland, O., & Lenz, E. (1991). *Measurement in nursing research* (2nd ed). Philadelphia: F.A.Davis.
- Watt, J. (2000). Hong Kong debates where to draw the line with passive euthanasia. *The Lancet*, 355, 633-635.
- Weinreb, N. J., Kinzbrunner, B. M., & Clark, M. (2002). Pain management. In B. M. Kinzbrunner, N. J. Weinreb & J. S. Poloczner (Eds.), *20 Common problems in end of life care* (pp. 91-146). New York : McGraw-Hill.
- Wilberding, J. Z. (1992). Values clarification. In G.M. Bulech & J.C. McClakey (Eds.), *Nursing interesting: Essential nursing threatments* (pp. 315-325). Philadepia: WB. Saunders.
- Wilson, D. M. (2000). End-of-life care preferences of Canadian senior citizens caregiving experience. *Journal of Advance Nursing*, 31(6), 1416-1421.
- Wilson, K. G., Scott, J. E., Graham, I. D., Kozak, J. F., Chater, S., Viola, R. A., et al. (2000). Attitudes of terminally ill patients toward euthanasia and physician assisted suicide. *ARCH Intern Medicine*, 160, 2454-2460.
- Wood, G. G., & Martin, E. (1995). Withholding and withdrawing life-sustaining therapy in a Canadian intensive care unit. *Canada Journal Anaesth*, 42(2), 186-191.